

Nazwa rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Zdrowia Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Maciej Kopec, Podsekretarz Stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Alina Sarnecka tel. (22) 34 74 467	Data sporządzenia 31.03.2017 r. Źródło: art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) Numer w wykazie prac legislacyjnych Ministra Edukacji Narodowej: 93

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.) zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do ustalenia, w drodze rozporządzenia, sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści nauczania dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji.

Treści te są realizowane w ramach zajęć „wychowanie do życia w rodzinie”.

Obecnie zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” są realizowane w klasach V i VI szkoły podstawowej, w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących i w klasach I–III technikum, w tym specjalnych, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe wprowadza nową strukturę szkolnictwa obejmującą:

- 1) 8-letnią szkołę podstawową,
- 2) 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 3) 5-letnie technikum,
- 4) 3-letnią branżową szkołę I stopnia,
- 5) 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
- 6) 2-letnią branżową szkołę II stopnia,
- 7) szkołę policealną.

W efekcie zmiany w strukturze szkolnictwa nie będzie gimnazjum ani zasadniczej szkoły zawodowej jako typów szkół, a dotychczasowe szkoły ponadgimnazjalne zostaną zastąpione szkołami ponadpodstawowymi. Ponadto do systemu wprowadzone zostały branżowe szkoły: branżowa szkoła I stopnia (zamiast zasadniczej szkoły zawodowej) oraz branżowa szkoła II stopnia. Jednocześnie wydłużony został proces kształcenia w szkole podstawowej, w liceum ogólnokształcącym oraz w technikum.

Projekt rozporządzenia dostosowuje sposób nauczania oraz zakres treści nauczania dotyczące wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia

w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji do nowej struktury szkolnej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W efekcie zmian w systemie oświaty wprowadzonych ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) oraz ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60) wystąpiła konieczność nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 395).

Począwszy od roku szkolnego 2017/2018, nauka w szkole podstawowej zostanie wydłużona do ośmiu lat. Proponuje się zatem, aby realizacja zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” rozpoczynała się w klasie IV szkoły podstawowej i trwała do klasy III wyłącznie w liceum ogólnokształcącym, technikum oraz branżowej szkole I stopnia, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. Jednocześnie w projekcie rozporządzenia wprowadza się regulację, zgodnie z którą zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” nie będą organizowane dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym. Uczniowie ci realizują odrębną podstawę programową kształcenia ogólnego w której przewidziano realizację treści związanych z przygotowaniem do życia w rodzinie.

Projektowana zmiana uwzględnia również postulaty środowiska oświatowego dotyczące wcześniejszego rozpoczynania realizacji przez uczniów treści nauczania z zakresu edukacji seksualnej, jak i wcześniejszego jej kończenia. Postulaty takie zgłaszano podczas prowadzonej w okresie luty–czerwiec 2016 r. ogólnopolskiej debaty, której celem była diagnoza stanu kształcenia.

Obecnie edukację szkolną rozpoczynają dzieci 7–letnie, co sprawia, że w IV klasie uczniowie mają 11 lat, czyli tyle samo, co uczniowie klasy V, którzy rozpoczęli edukację szkolną jako 6–latki, natomiast uczniowie liceum ogólnokształcącego w ostatnim roku nauki koncentrują się przede wszystkim na przygotowaniu do egzaminu maturalnego i dalszej edukacji, dlatego też wskazana jest zmiana polegająca na realizacji zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” od klasy IV szkoły podstawowej do klasy III szkół ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia). Zmiana ta nie ma wpływu na liczbę lat szkolnych, w czasie których prowadzone są zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” – nadal jest to 8 lat.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W Finlandii decyzję w sprawie ogólnych celów krajowych ogólnokształcącej szkoły średniej dla młodzieży podejmuje rząd. Rząd wskazuje również, jaki jest wymiar czasu nauczania poszczególnych przedmiotów oraz poradnictwa dla uczniów. Za programy nauczania odpowiada Fińska Narodowa Agencja Edukacji Krajowej. Podstawa programowa obejmuje cele i podstawowe treści różnych przedmiotów. Obejmuje ona również zasady oceniania uczniów, dobrostanu uczniów i poradnictwa. Edukacja zdrowotna jest realizowana jako odrębny przedmiot.

4. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Uczniowie klas IV–VIII szkoły podstawowej, uczniowie klas I–III szkół ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia)	2 132 221 (w tym 1 071 245 uczniów gimnazjum) 1 312 684 (uczniowie szkół ponadpodstawowych)	System Informacji Oświatowej	Realizacja treści nauczania, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej z zakresu wychowania do życia w rodzinie, zgodnie z nową podstawą programową kształcenia ogólnego.
Nauczyciele szkół	16 859	System Informacji	Stosowanie nowej podstawy

podstawowych i szkół ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia)		Oświatowej	programowej kształcenia ogólnego przedmiotu „wychowanie do życia w rodzinie” oraz prowadzenie takich zajęć od klasy IV szkoły podstawowej.
Szkoły: podstawowe, szkoły ponadpodstawowe (liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła I stopnia)	12 036 szkół podstawowych 7 651 gimnazjów 1 701 zasadniczych szkół zawodowych 3 923 liceów ogólnokształcących 1 926 techników	System Informacji Oświatowej	Organizacja zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” w klasach IV–VIII szkoły podstawowej oraz w klasach I–III szkół ponadpodstawowych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia został przekazany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) i partnerów społecznych, tj. przez:

- 1) Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 5) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność” im. Ks. Jerzego Popiełuszki;
- 6) Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 7) Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 8) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 9) Krajową Sekcję Oświaty NSZZ „Solidarność 80”;
- 10) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
- 11) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 12) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
- 13) Sekcję Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
- 14) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisja Krajowa;
- 15) Komisję Krajową Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność 80”;
- 16) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 17) Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 18) Alians Ewangeliczny;
- 19) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 20) Polską Radę Ekumeniczną;
- 21) Radę Szkół Katolickich;
- 22) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 23) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 24) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 25) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 26) Fundację Rozwoju Systemu Edukacji;
- 27) Federację Inicjatyw Oświatowych;

- 28) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 29) Fundację Rodzice Szkole;
- 30) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 31) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego;
- 32) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 33) Stowarzyszenie Oświatowców Polskich;
- 34) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 35) Polskie Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół;
- 36) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 37) Konfederację Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 38) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 39) Federację Inicjatyw Oświatowych;
- 40) Fundację Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego;
- 41) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 42) Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych;
- 43) Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej;
- 44) Fundację Rozwoju Systemu Edukacji;
- 45) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Gminnych Samorządowych Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli;
- 46) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny;
- 47) Polski Komitet Olimpijski;
- 48) Polski Komitet Paraolimpijski;
- 49) Polskie Towarzystwo Pedagogów Specjalnych;
- 50) Szkolny Związek Sportowy;
- 51) Akademicki Związek Sportowy - Zarząd Główny;
- 52) Krajową Federację Sportu dla Wszystkich;
- 53) Unię Polskich Związków Sportowych;
- 54) Unię Metropolii Polskich;
- 55) Unię Miasteczek Polskich;
- 56) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 57) Związek Miast Polskich;
- 58) Związek Powiatów Polskich;
- 59) Związek Województw RP;
- 60) Business Center Club;
- 61) Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
- 62) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 63) Związek Rzemiosła Polskiego.

Projekt rozporządzenia został przesłany również do Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Urzędu Zamówień Publicznych, Rady Dialogu Społecznego, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka oraz umieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został także przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Komisję Wspólną Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Podsumowanie konsultacji zostanie opisane w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	

Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa								

	domowe	
Niemierzalne	Projekt rozporządzenia skutkuje koniecznością opracowania przez nauczycieli programów nauczania do zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” zgodnych z nową podstawą programową kształcenia ogólnego. Zaistnieje również potrzeba opracowania nowych podręczników.	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z rozporządzenia		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak bezpośredniego wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2017 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów rozporządzenia oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie planuje się ewaluacji efektów rozporządzenia.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak		